

Sakmė –tautosakos žanras.

Sakmės – mažos apimties fantastiniai kūriniai.

Sakmės yra mitologinės ir etiologinės.

Mitologinės siekia supažindinti su neva egzistuojančiomis mitinėmis būtybėmis ir žmonių išgyvenimais jas sutikus. Tos būtybės – tai laumės, vaiduokliai, velniai, kai kada raganos, vėlės, aitvarai, kaukai, miškų dvasios, perkūnas ir kt.

Sakmių pasaulis bauginantis, grėsmingas, svetimas žmogui. Pasitaiko ir žmogui palankių būtybių (pvz., sakmės „Laumės dovanos“ veikėjos).

Veiksmo laikas – vėluma: vakaras, vidurnaktis, naktis. Gaidžiui užgiedojus, visos šmėklos pranyksta, atsitolina.

Mitinių veikėjų sutikimo vietos – žmonių neapgyventos: paežerė, paraistė, paupys, kapinės, klojimas, jauja, pirtis, kalnelis, ant kurio vaidensi, ir pan. Sakmių vieta artima kaimo žmogui, ne „už devynių upių“, kaip yra pasakose. Kai kada sakmėse minimas koks nors vietovės pavadinimas, atsitikimo liudytojas, kad klausytojas patikėtų pasakojimo tikrumu („Vienąkart susitarėm su Kairio Pranu joti nakties Pavykėn“ ...).

Etiologinėse sakmėse aiškinami senovės žmogui nesuprantami dalykai: žemės, negyvosios gamtos, kosmoso, gyvūnų, augalų, žmogaus atsiradimas, saviti gamtos reiškiniai (kodėl saulė šviečia dieną, o mėnuo naktį, iš kur ežio spygliai, kodėl nesutaria šuo su kate, kaip auga akmenys ir kt.).

Daug senųjų tautosakinių sakmių yra sukaupta Biblijoje.

Sakmėse atsiskleidžia mūsų protėvių mąstymo būdas. Sakmės dirgina vaizduotę, kelia susidomėjimą nepaprastais įvykiais, patraukia gyvais vaizdais suaugusius ir vaikus.

Sakmės nuo pasakų skiriasi tuo, kad jų pagrindas – įvykis, atsitikimas, o **pasakų** – žmogus, jo likimas. Tačiau yra kūrinių, kuriuose susipina pasakų ir sakmių savybės. Sakminė ir viena gražiausių mūsų pasaka „Eglė Žalčių karalienė“: joje paaiškinama, kaip atsirado skirtingos kai kurių medžių – eglės, drebulės, beržo, ąžuolo – savybės.